

Promenadstig i Trönninge

LIFE-Goodstream

Sammanställning av besökarnas intryck av promenadstigen i Trönninge samhälle

Ruta Mozuraityte, Frida Jönsson, Sofia Hedman, John Strand, Lisa Feuerbach-Wengel, Kalle Ström Töttrup, Lea Schneider, 2023

LIFE14 ENV/SE/000047 is being implemented with the contribution of the LIFE financial instrument of the European Union. The project is co-financed by The Swedish Agency for Marine and Water Management by grant 1:12; Measures for marine and water environment, and the Prytz foundation.

Sammanfattning

Det EU-finansierade projektet LIFE-Goodstream har haft som fokus att förbättra den ekologiska statusen av Trönningeån i södra Halland. En rad åtgärder har utförts för att nå målet med minskad avrinning från åkermark och ökad biodiversitet i området, för att på sikt höja den ekologiska statusen. En åtgärd bland många har varit att tillsammans med Halmstad Kommun upprätta en promenadstig utmed en del av Trönningeån som rinner genom Trönninge samhälle för att ge Trönningeborna en möjlighet att komma sitt vattendrag närmare och lära sig om sin närmiljö. Promenadstigen har utformats för att vara så lättillgänglig som möjligt samt har bänkar, informationsskyltar och större informationstavlor placerats utmed stigen. Intervjuer utfördes någon månad innan invigning av promenadslangan, vid promenadslangans invigning (2023-05-18) genomfördes en enkätundersökning, och efter uppsättningen av informationsskyltar genomfördes återigen intervjuer. Sammanfattningsvis får promenadslangan mycket positiva omdömen, och har blivit en alltmer omtyckt och välbesökt ny del av Trönninge samhälle. Antalet anmärkningar kring vad som skulle kunna förbättras har minskat, det generella omdömet för promenadstigen har blivit högre och den positiva responsen mer långtgående. Framöver är förhoppningarna att promenadstigen ska fortsätta ge Trönningeborna en härlig naturupplevelse, så att det blir en miljö man vill värna om i sitt närområde.

Abstract

The EU- financed LIFE-Goodstream project aims to improve the ecological status of a small agricultural stream in the south of Halland, Sweden. Several different measures have been developed and constructed in order to reduce run-off from agricultural fields, enhance biodiversity and improve the status of the stream. One of many measures has been to establish a walking path along a part of Trönningeån that goes through the community of Trönninge. The walking path has been made to be accessible for as many as possible and includes things like benches, several signs with various information about things you can find along the path, as well as larger information boards. Interviews with visitors were conducted approximately a month before the inauguration of the walking path, a survey was conducted on the inauguration day (2023-05-18) and lastly more interviews after establishment of the information signs. They were complemented by a survey which was given out to visitors on the inauguration day. In summary, the walking path has become an increasingly popular and well-visited new part of Trönninge community. The number of comments regarding what could be improved has decreased, the general assessment of the walking path has received a higher grade and the positive responses have been more extensive. Going forward, the hope is that the walking path will continue to give the residents of Trönninge a wonderful nature experience, so that it becomes a place you want to protect and cherish.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	1
1.1	LIFE-Goodstream	1
1.2	Trönningeån och Trönninge samhälle	1
1.3	Promenadstigen	2
2	Metod	6
3	Resultat	7
3.1	Respons innan invigning av promenadstig	7
3.2	Respons under invigningsdagen	7
3.3	Respons 7 veckor efter invigningsdagen	8
3.4	Sammanfattning och diskussion	8
4	Slutord	10
	Tack till	10
	Referenser	1

1 Bakgrund

1.1 LIFE-Goodstream

LIFE-Goodstream är ett EU finansierat projekt med fokus på att förbättra den ekologiska statusen av Trönningeån, en jordbrukså i södra Halland. Projektet startades 2015 av Hushållningssällskapet i Halland och sträckte sig initialt fram till år 2021 och har sedan förlängts till 2023. För att uppnå en bättre ekologisk status av Trönningeåns avrinningsområde har projektet tillsammans med en rad intresserade markägare utträttat flertalet åtgärder inom projektområdet. Anlagda och restaurerade våtmarker, buffringszoner, undanröjning av vandringshinder och naturalisering av åfåran är bara några av de utförda åtgärder som fokuserar på att minska avrinningen från omgivande åkermark, bromsa övergödningen och öka den biologiska mångfalden.

1.2 Trönningeån och Trönninge samhälle

Ett stort fokus i LIFE-Goodstream har varit att minska avrinning och bromsa övergödning i Trönningeån i arbetet för en god ekologisk status. Fosfor är ett ämne där rekommenderade gränsvärden enligt EU överskrids, speciellt i den del av Trönningeån som rinner genom Trönninge samhälle (bild 1). För att öka kunskapen om Trönningeåns status, har Hushållningssällskapet i Halland tillsammans med Halmstad kommun låtit bygga en promenadstig utmed vattendraget i Trönninge samhälle. Man har även velat lyfta fram och visa Trönningeborna de naturvärden som finns i deras närområde.

Promenadslingan har initierats av Hushållningssällskapet i Halland via LIFE-Goodstream och projekterats och byggts med utförande av Halmstad kommun, som också är markägare.

För att läsa mer om LIFE-Goodstreams arbete för att öka biodiversiteten längs Trönningeån – se Strand *et al.* (2020) eller www.goodstream.se

1.3 Promenadstigen

Bild 1. Översiktskarta, Trönninge ligger strax söder om Halmstad invid väg 15 mot Laholm.

Promenadstigen utmed Trönningeån i Trönninge samhälle är en ca 500 meter lång, handikappanpassad promenadstig med 4 entréer (bild 2 & 3). Promenadslingan anlades hösten 2022, och har av Halmstad kommun, under våren 2023 (bild 4), kompletterats med en bro över ån i västra änden. Promenadslingan har som syfte att ge Trönningeborna en möjlighet att komma sin natur lite närmare och få ökad förståelse för dess värde.

Bild 2. Promenadslingans sträckning i Trönninge samhälle

Därför är kunskapsspridning ett stort fokus och 12 stycken informationsskyltar finns utplacerade längs sträckningen som beskriver djurlivet, vattendraget och åtgärder gemene man kan göra för att gynna den biologiska mångfalden i sin närmiljö (bild 3 & 7).

Bild 3. Detaljerad kartbild över promenadslingan med bänkar, skyltar och grillplats.

Bild 4. T.v. Innan anläggning hösten 2022; T.h. Efter anläggning våren 2023.

Bild 5. T.v. Stor informationstavla finns vid de två huvudingångarna i varje ände; T.h. Information om belysning.

Utmed promenadslingen har också bänkar placerats ut där man kan sitta och njuta av den omgivande naturen (bild 8), samt en anlagd grillplats vid den östra entrén (bild 9). För att gynna den biologiska mångfalden har fågelholkar (32 st, av olika storlek) satts upp (bild 6 & 8), blommande träd, rishögar och död ved har sparats längs promenadslingen (bild 6). Att slingan är anlagd utan belysning är också det ett beslut för att gynna mångfalden i området då artificiellt ljus har stor påverkan på naturområden, framförallt längs vattendrag som bildar mörka korridorer i landskapet. Något som informeras om på den stora informationsskylten (bild 5).

Bild 6. T.v. Fågelholk och häckande talgoxar; T.h. En hög av död ved som lämnats för att gynna insekter, mossor, lavar, svampar och som utgör övervintring för b.la. amfibier.

Bild 7. 12 st skyltar finns uppsatta som beskriver djurlivet längs Trönningeån, vattendraget och vad man som privat person kan göra för biologisk mångfald.

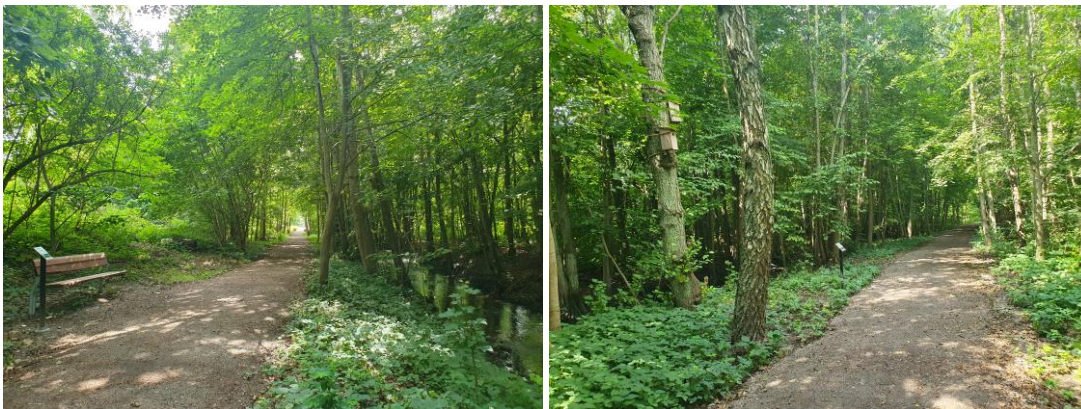

Bild 8. T.v. En av de tre bänkarna utplacerade längs slingan; T.h. Några av de 32 fågelholkar som är utplacerade längs promenadslingan.

Bild 9. Den anlagda grillplatsen vid den östra entrén.

För att undersöka promenadstigens effekt och i hur stor utsträckning den används av allmänheten, har intervjuer genomförts vid tre olika tillfällen – ungefär en månad innan invigning 18 maj 2023, under invigningsdagen samt efter uppsättning av informationsskyltarna.

2 Metod

För att undersöka promenadstigens användning och besökarnas upplevelser, har intervjuer genomförts vid tre olika tillfällen – ca en månad innan invigningen (18 maj) av promenadstigen, under invigningsdagen samt efter uppsättning av informationsskyltarna.

Den första intervju-delen fördelades över fem tillfällen 12 april– 2 maj 2023 och totalt intervjuades 13 personer under dessa tillfällen. Ytterligare 11 vuxna och 12 barn observerades på platsen, men deltog inte i intervjuerna. Frågorna som ställdes under denna första del var:

- Helhetsintryck - vilket betyg på en skala 1-5 (1 är lägst och 5 är högst) får promenadstigen?
- Hur ofta besöker du stigen?
- Saknas något här?
- Vad är det bästa med stigen?
- Hur långt ifrån stigen bor du?

Den andra intervju-delen skedde under invigningsdagen den 18e maj 2023. Enkät med samma frågor som under den första intervju-delen lämnades ut till de som besökte promenadstigen under invigningstillfället. Svar från 19 personer samlades in under denna intervju-del. Den tredje och sista intervju-delen var fördelad på tre tillfällen 11-18 juli, efter att informationsskyltar satts upp, ca 7 veckor efter promenadstigens invigning. Under denna del intervjuades 15 personer, varav en hade blivit tillfrågad att svara vid ett tidigare tillfälle. De frågor som ställdes var samma som under de två tidigare tillfällena, men kompletterades även med frågorna:

- Har du svarat på denna enkät förut?
- Vilket betyg på skala 1-5 (1 är lägst och 5 är högst) får skyltarna?
- Hur intressant var innehållet på en skala 1-5 (1 är inte intressant och 5 är mycket intressant)?
- Hur begripligt var innehållet på en skala 1-5 (1 är minst begripligt och 5 är mest begripligt)?
- Lärde du dig något nytt genom informationen på skyltarna?

Totalt samlades svar in från **46 intervjuade personer**, varav åtminstone en hade svarat vid mer än en intervju-del.

3 Resultat

3.1 Respons innan invigning av promenadstig

När det kommer till det upplevda helhetsintrycket gav 10 av de 13 intervjuade 5 poäng och resterande tre personer 4 poäng, vilket tyder på att Trönningeborna är positiva till den nybyggda stigen och uppskattar utvecklingen av samhället som bidrar till närhet till naturen. Hur ofta de besökte stigen varierade allt från en gång i veckan till sju gånger i veckan. Majoriteten nyttjade stigen 1–3 gånger i veckan, men antalet som nyttjade den 5–7 dagar i veckan var också det stort.

Vid frågan om stigen saknar något var belysning det mest återkommande svaret. Upprensning av stockar och grenar nämndes också, samt papperskorgar var högt efterfrågade för att minska nedskräpning, främst från hundar som rastas i området. Det önskades även en bro för att ta sig över på andra sidan ån, vilket också ökar tillgängligheten för det skogsparti som finns där.

Det bästa med stigen enligt de intervjuade var lugnet och stillheten som är i skogen och ljudet från det porlande vattnet. Många känner en närhet till naturen och miljön på platsen. Bänkarna som är utplacerade längs med stigen är högt uppskattade, då de ger möjlighet att vila en stund och njuta av omgivningen, samt att stigen blir mer inbjudande och uppmuntrar till rekreation. Alla de intervjuade bor i Trönninge samhälle och har ett avstånd på cirka 200 meter till 1 km till stigen, varav en av de intervjuade bodde cirka 20 meter från stigen. Den närhet som stigen har till samhället gör den enkel att nyttja, dock tyckte några att den gör att människor rör sig närmre huset, men att det är något man vänjer sig vid med tiden. På övriga noteringar tillades att det är ett fint område och är en plats där man ofta rastar sina hundar. Någon ville att informationsskyltar skulle sättas upp för att få mer kunskap om projektet och anledningar till de beslut som tagits. En annan ville att kråkböns skulle flyttas då de stör lugnet och kunde lämna avföring på de förbipasserande.

3.2 Respons under invigningsdagen

15 av 19 personer gav betyget 5 av 5, en person gav 4,5 och tre gav betyget 4. Detta ger ett genomsnittligt betyg på 4,8 av 5 – ett mycket positivt omdöme.

De flesta av de tillfrågade tyckte inte att det saknades något, men några stycken uppmärksammade att bron i den norra änden av promenadstigen inte var färdig. En person uttryckte att man hade velat ha lyktor och en annan att det hade varit bra med en papperskorg.

Majoriteten av de som svarade på enkäten besökte promenadstigen för första gången under invigningsdagen, men det fanns de som nyttjade stigen flera gånger i veckan. Hur nära promenadstigen personerna bodde hängde mycket ihop med hur ofta de besökte den.

Vid frågan vad besökarna tyckte var bäst med promenadstigen återkom några saker. Att ha möjlighet att gå ”i skogen” och den generella skogsmiljön var det som de flesta tillfrågade nämnde, det togs upp av 9 av de 19 tillfrågade. Ljudet av och närheten till vattnet var något som också uppskattades av flera personer, samt att det rent generellt var en vacker plats att spendera tid på. Även lugnet utmed promenadstigen och ljudet av fågelkvitter var även det något som utmärkte platsen.

3.3 Respons 7 veckor efter invigningsdagen

Alla de 15 tillfrågade personerna gav betyget 5 av 5 till promenadstigen i sin helhet – det högsta uppmätta betyget av de tre intervju-delarna!

Att bron inte är färdig och att papperskorgar behövs var de vanligaste svaren på frågan om stigen saknar något. Två personer nämnde att lite upprensning/städning av området skulle behövas, både av vegetation och skräp. En person önskade att stigen hade varit längre och en annan utpekade en risk för mopedkörning över bron. Ett par av de tillfrågade nämnde fortsatt att de hade velat ha belysning, men fortsatte sedan med att uttrycka att man nu fått information om varför det inte finns och inte kommer tillföras.

De flesta av de tillfrågade besökte stigen flera gånger i veckan, men även i denna intervju-del fanns flera förstagsbesökare. De flesta av besökarna bodde i närområdet.

Det bästa med promenadstigen var fortsatt skogskänslan och närheten till ett grönområde, samt vattendraget och dess porlande ljud. Fågelkvittret och den rofyllda miljön var också det fortsatt uppskattat av de tillfrågade.

Majoriteten av de tillfrågade gav skyltarna i helhet högsta betyg (5), två personer gav betyget 4 och tre personer betyget 3, vilket ger ett medelvärde på 4,5 av 5. Även innehållet fick ett medelvärde på 4,5 av 5, dock nämnde en person som gav det lägsta betyget (3) att skylten med nattbilderna på djuren stack ut och fick högsta betyg (5). Skyltarnas begriplighet var helt begripligt, alla de svarande gav betyget 5 av 5 (tabell 1).

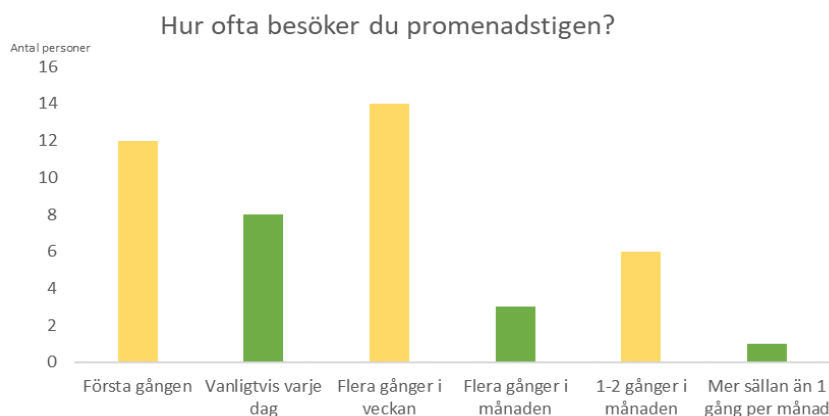
Tabell 1. Betyg på skala 1-5 rörande skyltarnas utformning och innehåll.

Fråga	Betyg (medelvärde)
Vilket betyg får skyltarna?	4,5
Hur intressant var innehållet?	4,5
Hur begripligt var innehållet?	5

13 av de 15 tillfrågade kände att de lärde sig något nytt genom skyltarna, varav fem personer lyfte fram det rika djurlivet som det som hade överraskat mest. De två som inte kände att de lärde sig så mycket nytt hade motiveringarna att de redan visste en del/hade ett naturintresse sen innan, samt att man inte läst skyltarna särskilt noggrant (tabell 1).

3.4 Sammanfattning och diskussion

Den anlagda promenadstigen används av besökare för någon form av rekreation – promenader, hundrastning, motionerande mm. De flesta av de intervjuade har varit över 45 år gamla, men vissa yngre (framför allt personer med småbarn) har också förekommit. Besöksfrekvensen för personerna har varit hög – de flesta besöker platsen flera gånger i veckan (figur 1). Att så många besökare svarat att de är där för första gången beror mycket på att den andra intervju-delen, där 19 svar samlades in via enkät, skedde under invigningsdagen som uppskattningsvis lockade till sig över 200 personer. Trots detta besöker nästan hälften av de tillfrågade stigen många gånger i veckan, vilket tyder på att det är en plats folk kommer tillbaka till.

Figur 1. Svar på fråga om hur ofta man besöker promenadstigen, sammanlagt från alla tre intervju-delar.

När frågan om vad som saknas har ställts, har tre förslag på förbättringar återkommit i alla de tre intervju-delarna – bron över vattendraget, belysning utmed stigen, samt papperskorgar. Bron är under byggnation av Halmstad kommun och är alltså ett önskemål som kommer att uppfyllas. Belysning däremot är något uteblir, vilket också förklaras på de stora informationstavlorna. De besökare som har anmärkt detta har alltså möjlighet att läsa motiveringen bakom beslutet. Flera av de tillfrågade verkar ha tagit del av den informationen, vilket bidragit till att de har blivit mer förstående för den uteblivna belysningen. Det tredje återkommande förslaget, papperskorgar, hamnar utanför LIFE-Goodstreams åtagande, utan är något som lämnas vidare till Halmstad kommun som står för slingans underhåll (tabell 2).

Upprensningen av stockar och grenar som efterfrågades vid första intervju-tillfället har delvis tillgodosetts – på vissa platser har detta skett, medan på andra har det fått ligga kvar, vilket är motiverat ur mångfaldssynpunkt. Att ”vänja” allmänheten vid en på så vis ”stökigare”, alltså naturligare, närmiljö är något är en viktig pusselbit i framtidens miljöarbete (tabell 2).

Framför allt har Trönningeborna varit väldigt positiva och beskrivande när de har fått berätta vad de tycker är bäst med promenadstigen. Dessa svar har varit de längsta och varje svarande har tagit upp flertalet saker som de tycker om. Svaren har summerats i olika kategorier, som man kan se i tabell 2 nedan. Majoriteten av svaren har tagit upp skogskänslan, vattendraget och dess porlande, samt den rofyllda miljön, som det bästa med stigen. Även närheten och lättillgängligheten till ett grönområde i samhället har omnämnts upprepade tillfällen (tabell 2).

Tabell 2. Återkommande svar på två intervjufrågor.

Vad är det bästa med promenadstigen?	Antal omnämningar	Saknas något?	Antal omnämningar
Skogsmiljön, känslan av natur	18	Bron	13
Vattendraget och det porlande ljudet	14	Belysning	8
Lugnt, rofyllt och mysigt	14	Papperskorgar	7
Närheten och lättillgängligheten	12	Längre sträcka	3
Vackert	7	Rensa vegetation+skräp	3
Fågellivet och kvittret	6		
Sittplatserna	5		
Lättframkomlig	2		

4 Slutord

Den här rapporten har presenterat en uppföljning av LIFE Goodstreams och Halmstad Kommuns anlagda promenadstig utmed Trönningeån i Trönninge samhälle. Sammanfattningsvis har promenadstigen kommit att bli en mycket omtyckt och välbesökt ny del av Trönninge samhälle, vilket har reflekterats genom denna undersökning. Förhoppningarna är att promenadstigen fortsätter bidra med härliga naturupplevelser och ökad förståelse av de biologiska värdena.

Bild 10. Bild från 17 maj när promenadslingan invigdes och över 200 intresserade besökare var på plats och deltog i de olika aktiviteterna eller njöt av promenaden.

Tack till

Alla intresserade Trönningebor och besökare som valde att delta i undersökningen,
utan er hade det inte varit möjligt.

Tack till Ruta Mozuraityte som genomförde insamlande och behandling av intervjuvar som en del av sin praktik på Hushållningssällskapet och för resultaten hon presenterade i denna delrapport. Även tack till Frida Jönsson som även hon under sin praktik på Hushållningssällskapet genomförde den första intervju-delen. Stort tack också till Halmstad kommun för anläggandet av promenadslingan och ansvaret för dess fortlevnad, till Trönningebornas glädje.

Referenser

Strand, J., Feuerbach Wengel, L., Feuerbach, P., Schneider, L., Hedman, Sofia., Klatt, Björn.
2020. Biodiversity in and along the stream Trönningeån - effects of measures conducted in
LIFE-Goodstream. Preliminary evaluation. Interim report LIFE-Goodstream.
Hushållningssällskapet Halland.